

Briselē, 2026. gada 30. jūnijā
(OR. en)

10456/1/26
REV 1

POLMAR 54
POLGEN 166
COMAR 28
ENV 714
ENER 387
MAR 90
PECHE 235
RELEX 821
SUSTDEV 46
TRANS 410
RECH 273
PROCIV 128

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2026. gada 11. jūnijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2026) 530 final
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI ES stratēģija, kas veltīta noturīgām, pārtikušām un dzīvīgām piekrastes kopienām

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 530 final.

Pielikumā: COM(2026) 530 final

Briseļē, 10.6.2026.
COM(2026) 530 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

ES stratēģija, kas veltīta noturīgām, pārtikušām un dzīvīgām piekrastes kopienām

1. Ievads

Sākot ar zvejnieku ciematiem un beidzot ar lielpilsētām jūras krastā: 70 000 km garajā ES piekrastē un ES piekrastes apvidos dzīvo 95 miljoni cilvēku, kuru ikdienas dzīve ir cieši saistīta ar okeānu.

ES piekrastes ģeogrāfiskais stāvoklis un identitāte piedāvā unikālas iespējas. Vietā, kur zeme un jūra satiekas, mājvietu radušās piekrastes kopienas, kuras glabā milzīgas vidiskās, sociālās un kulturālās vērtības un kuru potenciāls veicināt ilgtspējīgu zilo ekonomiku aizvien vēl nav pilnībā apgūts. Tās kalpo par zilās inovācijas un jaunu ilgtspējīgu uzņēmējdarbības modeļu izmēģinājuma platformām, ir piekrastes un jūras vides pārzinātājas, stiprina ES konkurētspēju, atjauno jūras un piekrastes ekosistēmas un glabā tās bagātīgo jūras kultūras mantojumu un identitāti. Tām ir izšķirīga nozīme kā vietējiem jūras tirdzniecības, tūrisma un pārtikas un tīras enerģijas ražošanas centriem.

Tajā pašā laikā ES piekrastes kopienas ir pirmās, ko skar klimata pārmaiņas, jūras un piekrastes biodaudzveidības zudums un jūras piesārņojums. Vēl citas grūtības tām sagādā tūrisma nelīdzsvarotība, cenas ziņā pieejamu mājokļu trūkums, saimnieciskās darbības (piemēram, tūrisma, zvejniecības) sezonālitate un ierobežotas darba iespējas, kā arī vidiskie riski un aizvien pieaugoši hibrīddraudi. Piekrastes apvidi savas ģeogrāfiskās atrašanās vietas dēļ ir pakļauti arī drošības apdraudējumiem, un pašreizējā saspringtajā ģeopolitiskajā vidē tie ir stratēģiski svarīgi no drošības un aizsardzības skatpunkta. Ja minētie noslogojumi netiks novērsti, tie var apdraudēt piekrastes kopienu iztikas līdzekļus, drošību un pārticību un līdz ar to atstāt plašāku ietekmi uz visas ES noturību, konkurētspēju un drošību. ES piekrastes kopienas ir ļoti daudzveidīgas: sākot ar maziem zvejnieku ciematiem un beidzot ar lielām rūpnieciskām ostas pilsētām ar atšķirīgu ģeogrāfisko stāvokli, vidi, pārvaldību, kultūru un demogrāfiskajiem apstākļiem. Universāla pieeja nav nedz iespējama, nedz lietderīga. Tāpēc attīstības stratēģijas jāpielāgo, jāizstrādā un jāīsteno vietējā līmenī, lai tās atspoguļotu specifiskās vajadzības, problēmas un iespējas.

Saskaņā ar Eiropas Okeāna pakta¹ mērķiem **pirmo reizi tiek ierosināta ES stratēģija, kas piekrastes kopienu problēmas un iespējas apkopo vienotā saskaņotā satvarā.** Specifiskās problēmas, ar kurām saskaras salu teritorijas un tālākie reģioni, aplūko ES salu stratēģija² un gaidāmā ES tālāko reģionu stratēģija.

2. ES mēroga pieeja piekrastes kopienām

Tā kā piekrastes apvidus skar daudzas ES rīcībpolitikas un fondi, saskaņota pieeja to izstrādē un īstenošanā var maksimizēt jūrlietu, klimata, kohēzijas, sociālās, pētniecības un inovācijas, enerģētikas un vides rīcībpolitiku sinerģiju. Saskaņā ar subsidiaritātes principu ES darbības papildinās, nevis aizstās nacionālos, reģionālos un vietējos centienus.

Stratēģija, kurā piekrastes kopienām ierādīta centrālā vieta, iezīmē skaidru rīcības virzienu un tādējādi atbalsta dalībvalstis un ieinteresētās personas gan īstermiņa, gan ilgtermiņa plānošanā un īstenošanā.

ES mēroga pieejai piekrastes kopienām jāsākas ar piekrastē dzīvojošo cilvēku vajadzībām un bažām. Pamatojoties uz apspriešanos ar ieinteresētajām personām³ un piekrastes kopienu risku

¹ COM(2025) 281 final.

² COM(2026) 520 final.

³ Ietver [uzaicinājumu iesniegt atsauksmes](#), Okeāna dienās notikušos darbseminārus un [sesiju](#), kā arī [specializētu pētījumu](#).

un iespēju analīzi, ES mēroga pieejā ir izvirzīti **trīs uz Eiropas piekrastes kopienām vērsti stratēģiskie mērķi.**

- i. **Pārticība:** investēt daudzveidīgā un ilgtspējīgā zilajā ekonomikā, ko atbalsta inovācija un jauni ilgtspējīgi uzņēmējdarbības modeļi, un no tā gūt vietējus labumus.
- ii. **Noturība:** pastāvīgi pielāgoties augošajiem riskiem, ko rada klimata pārmaiņas, un citiem vidiskajiem, ekonomiskajiem, sociālajiem un drošības riskiem un vienlaikus veicināt dekarbonizāciju, ilgtspējīgu praksi un SEG emisiju samazinājumus visās piekrastē un jūrā notiekošajās darbībās.
- iii. **Dzīvīgums:** veidot dinamiskas, iekļaujošas un pievilcīgas vietas, kur visu paaudžu cilvēki var dzīvot, strādāt un pavadīt brīvo laiku un jūrniecības kultūra, mantojums un vietējā identitāte var plaukt un zelt.

2.1. Pārtikušas piekrastes kopienas

(1) Tradicionālās zilās ekonomikas sektoru stiprināšana un dažādošana

ES zilā ekonomika ik gadus tieši rada bruto pievienoto vērtību aptuveni 263 miljardu EUR apmērā. Lai gan finansējums pagaidām nav pietiekams, iespējas investēt zilās ekonomikas sektoros uzņem apgriezienus⁴. Zināšanas par jūru, zilās inovācijas un tehnoloģijas jau tagad veicina jaunus uzņēmējdarbības modeļus un iespējas. Straujais progress atkrastes atjaunīgās enerģijas, digitālo risinājumu un okeāna novērošanas jomā piekrastes kopienām var sagādāt vietējās darbvietas, prasmes un investīcijas. Piekrastes kopienas var darboties kā zilās ekonomikas centri, kuros inovācija virza konkurētspēju, tādā veidā gan stiprinot ES vispārējo ekonomisko sniegumu, gan nodrošinot okeāna dabas kapitāla ilgtspējīgu izmantošanu. Investīcijas vēršot uz reģionu stiprajām pusēm, **viedās specializācijas stratēģijas (S3)** atvieglo sadarbību vietējās un reģionālās zilās inovācijas ekosistēmās, līdz ar to rada uzņēmējdarbības izaugsmi un darbvietas piekrastes kopienās. Lai labāk savienotu un izvērstu inovāciju tādās svarīgās ekosistēmās kā zilās biotehnoloģijas, zilā bioekonomika un viedā aprites akvakultūra, Komisija turpinās atbalstīt viedās specializācijas stratēģiju (S3) tematisko platformu, kas veltīta ilgtspējīgai zilajai ekonomikai⁵.

Zilās ekonomikas industriālā bāze, pie kuras pieder jūrnieciskā ražošana, kuģniecība un ostas, ir un paliek svarīgs ES inovācijas spējas, konkurētspējas un stratēģiskās autonomijas pīlārs. **ES Ostu stratēģijā** un **Eiropas Jūrniecības industriālajā stratēģijā**⁶ ir iezīmēti ceļi uz jaunām uzņēmējdarbības iespējām un inovāciju, kas saistīta, piemēram, ar zaļo kuģniecību, atkrastes enerģiju un loģistiku. Ostu virzīta inovācija un industriālie klasteri palīdzēs radīt kvalitatīvas vietējās darbvietas, vienlaikus nodrošinot infrastruktūru un savienotību, kas nāks par labu visas ES konkurētspējai un drošībai.

Daudzu piekrastes ekonomiku mugurkauls ir **zvejniecības un akvakultūras sektors**, tā paplašināto vērtības ķēdi ieskaitot. Šīs senās tradicionālās profesijas ir dziļi iesakņojušās ES kultūras mantojumā, un tām ir milzīga nozīme ES apgādē ar pārtiku. Pastāvīgs progress ar kopējo zivsaimniecības politiku (KZP) saskanīgā ilgtspējīgā zvejniecības pārvaldībā ir būtisks faktors, kas gādā par nozares ilgtermiņa dzīvotspēju, vietējām darbvietām, taisnīgiem ienākumiem, nodrošinātību ar pārtiku un paaudžu nomaiņu (kas jauniešiem palīdz ienākt nozarē, lai tā nākotnē neizzustu).

⁴ Dati par 2023. gadu no [2025. gada ziņojuma par zilo ekonomiku](#) un [2026. gada investoru ziņojuma "The next wave of blue growth"](#).

⁵ [Inforegio](#). "Sustainable Blue Economy".

⁶ Attiecīgi COM(2026) 112 un COM(2026) 111.

Nesenais KZP regulas izvērtējums⁷ tomēr liecina, ka progress nav pietiekams: zivju krājumi atjaunojas pārlietu lēni un ekonomiskie ieguvumi ir pārlietu mazi, arī jaunu izaicinājumu – ģeopolitisko norišu, klimata pārmaiņu un augsto enerģijas cenu – dēļ. Ilgtspējīgas akvakultūras potenciāls joprojām nav pietiekami apgūts. KZP izvērtējums lieti noderēs iespējamai KZP reformēšanai un kalpos par pamatu Komisijas **2040. gada redzējumam par zvejniecību un akvakultūru**, kas iecerēts kā 15 gadu stratēģiskais satvars, kura uzdevums būs nākamajās desmitgadēs rīcībpolitikas izstrādī virzīt tā, lai stiprinātu nozares konkurētspēju, ilgtspēju un izturētspēju. Redzējuma kontekstā Komisija īpašu uzmanību pievērsīs piekrastes kopienu noturībai, ilgtspējai un pārticībai.

Eiropas Savienībā **piekrastes tūrisma sektorā**, kas ir lielākais darba devējs zilajā ekonomikā, tieši nodarbināti ir miljoniem cilvēku⁸. Tomēr pārmērīgs tūrisms var palielināt neaizsargātību pret sezonālītāti, pārmērīgām apmeklētāju plūsmām, resursu un infrastruktūras noslodzi un mājokļu problēmām. Komisijas **ieplānotās ES ilgtspējīga tūrisma stratēģijas** mērķis ir veicināt līdzsvarotākus, noturīgākus un konkurētspējīgākus tūrisma modeļus, kas dod labumu gan vietējām kopienām, gan ceļotājiem.

(2) Ar inovāciju, zināšanām par jūru un jauniem uzņēmējdarbības modeļiem saistītas iespējas

Zināšanas par jūru, zilās inovācijas un tehnoloģijas virza jaunus uzņēmējdarbības modeļus, kas sagādā vietēja mēroga un ES mēroga ieguvumus, savukārt progress atkrastes atjaunīgās enerģijas, digitālo risinājumu un okeāna novērošanas jomā var materializēties vietējās darbvietās un investīcijās. Kā izklāstīts iepriekš, piekrastes kopienas var darboties kā zilās ekonomikas centri.

Zilās ekonomikas izaugsme nākotnē būs atkarīga no paātrinātas digitalizācijas, okeāna datu izmantošanas un labākām zināšanām par jūrām un okeānu. Inovatīviem uzņēmējdarbības modeļiem, piemēram, prognozējošai atkrastes aktīvu uzturēšanai, kā arī divējāda lietojuma risinājumiem, vajadzīgas spēcīgākas datu un novērošanas sistēmas. **Iniciatīva “OceanEye”**⁹ stiprinās Eiropas un pasaules okeāna monitoringu un novērošanu un piekrastes kopienām pavērs jaunas iespējas. Tā **uzlabos mūsu zināšanas par piekrastes ūdeņiem** un kāpinās mūsu spēju novērtēt klimata riskus, atklāt jūras drošības apdraudējumus un piedāvāt iespējas ES zilajai ekonomikai. Iniciatīva “OceanEye” sinerģijā ar iniciatīvu “Galāmērķis Zeme”¹⁰ sagādās piekrastes mēroga datus un rīkus, kas atbalsta vietējo inovāciju okeāna tehnoloģijās un datu pakalpojumos. Turklāt tās ieguldījumi palīdzēs veicināt spēcīgāku emocionālo saikni starp iedzīvotājiem un jūru un okeāna novērošanu pārvērst pilsoniskā un kultūras instrumentā.

Dažu piekrastes apvidu pārticību vājina ierobežotas darba iespējas un saimnieciskās darbības (piemēram, tūrisma un zvejniecības) sezonālītāte. Inovācijas un jauni uzņēmējdarbības modeļi (piemēram, zvejas tūrisms, kopienas atbalstīta zveja, vietējo vērtības ķēžu attīstība, teritoriālā zīmolu un maztrotfiska akvakultūra) var palīdzēt **dažādot ekonomiku**. Atjaunīgie jūras resursi var radīt darbvietas un sekmēt vietējo izaugsmi zilās bioekonomikas sfērā. Gaidāmā **ES zilās bioekonomikas inovācijas iniciatīva (BlueBIP)** stiprinās akvakultūras, zvejniecības, lauksaimniecības, pētniecības, vietējo iestāžu un biobāzētas rūpniecības reģionālo sadarbību un sinerģiju ar mērķi attīstīt praktiskas vērtības ķēdes, kurās, piemēram, ražo mēslošanas līdzekļus uz aļģu bāzes, zvejas un akvakultūras blakusproduktus pārveido par barību vai biomateriāliem, piekrastes teritorijās atgūst barības vielas, kas izmantojamas lauksaimniecības platībās, un ilgtspējīgā akvakultūrā ražo mazoglekļa produktus. Šīs darbības, stiprinādamas

⁷ SWD(2026) 120 final.

⁸ Piekrastes tūrisma sektorā ir nodarbināti vairāk nekā 2,7 miljoni cilvēku, un tā radītā bruto pievienotā vērtība ir 93 miljardi EUR ([ES Zilās ekonomikas observatorija](#)). 2023. gada dati.

⁹ “OceanEye”: okeāna novērošanas un aizsardzības stiprināšana. Eiropas Komisija.

¹⁰ “Galāmērķis Zeme”.

saiknes starp piekrastes un iekšzemes reģioniem un ieinteresētajām personām, var sekmēt ekonomikas dažādošanu, izturētspēju un aprites ekonomikas mērķu sasniegšanu.

Dabas kredīti un zilā oglekļa kredīti var kalpot par mehānismiem, kas palīdz gan atjaunošanas darbības un apvērst jūras biodaudzveidības zudumu, gan palielināt sekvestrētā oglekļa apjomu. Lai nākotnē kļūtu iespējams izsniegt un tirgot **zilā oglekļa kredītus, Komisija 2024. gadā pieņemtās Oglekļa piesaistes un oglekļsaistīgas saimniekošanas regulas satvarā atbalstīs zilā oglekļa ekosistēmu sertifikācijas metodikas izstrādi** (*plūdmaiņu purviem un jūraszāļu pļavām*). Deleģētā akta projektu par šo metodiku plānots izstrādāt līdz 2028. gadam. Turklāt **Dabas kredītu ceļveža**¹¹ satvarā Komisija, izmantojama pētniecības, inovācijas un izmēģinājuma iniciatīvas, veido augošu portfeli ar projektiem, kuros ar pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”, *LIFE*, *Green Assist* un citu ES instrumentu atbalstu izmēģina dažādas iespējas.

Komisija pēta veidus, kā sadarboties ar dalībvalstīm stabilā kopīga monitoringa procesā, kas var atbalstīt ar oglekļa inventarizācijas pārskatiem saistīto ziņošanu un verifikāciju saskaņā ar Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības regulu (ZIZIMM)¹² un Dabas atjaunošanas regulā noteiktajiem pienākumiem. Šos centienus var vēl pastiprināt šo ekosistēmu atjaunošanai, monitoringam un pārvaldībai domāta privātā finansējuma mobilizēšana.

Ar piekrastes kopienu attīstību cieši saistīta ir jūras telpas izmantošana (tādiem nolūkiem kā dabas saglabāšana un atjaunošana, enerģētika, zvejniecība, akvakultūra, kuģniecība un tūrisms). Jo sīvāka kļūst konkurence par telpu, jo svarīgāka kļūst lietpratīga plānošana, tāpēc **Jūras telpiskās plānošanas direktīva (JTPD)** ir jāmodernizē. JTPD nodrošina konsekventu, pārredzamu un pierādījumos balstītu satvaru, taču aizvien vēl pastāv problēmas, kuru vidū jāmin pieaugošā klimata pārmaiņu ietekme, jūras piesārņojums un vides noslogojumi, ko rada intensīvāka piekrastes un jūras izmantošana, aktīvāka sauszemes un jūras mijiedarbība un vajadzība pēc uzlabotas okeāna pārvaldības¹³. 2026. gada beigās gaidāmā **Eiropas Okeāna akta** mērķis ir JTPD modernizēt saskaņā ar Okeāna pakta prioritātēm. Tas piekrastes kopienas iesaistīs tādu problēmu risināšanā, kuras saistītas ar pielāgošanos klimata pārmaiņām, jūrniecisku darbību līdzaspastāvēšanu, okeāna dabas kapitāla ilgtspējīgu izmantošanu un pastiprinātu pārrobežu sadarbību.

ES atkrastes atjaunīgās enerģijas stratēģija¹⁴ iestājas par dekarbonizāciju un enerģētisko drošību un piekrastes kopienām sniedz iespējas, kas saistītas ar progresīvu ražošanu, ostu modernizāciju, investīcijām piegādes ķēdēs un apkopes pakalpojumiem, jo īpaši tādos sektoros kā atkrastes vēja enerģija un – arvien vairāk – viļņu un plūdmaiņu enerģija. Tas stiprina ES enerģētisko drošību un paātrina pakāpenisku atteikšanos no fosilajām degvielām. Tajā pašā laikā konkurence par piekrastes un jūras telpu un sarežģīti plānošanas noteikumi var palēnināt atļauju piešķiršanu jauniem enerģētikas projektiem un radīt spriedzi attiecībās ar citiem zemes un jūras izmantojumiem, piemēram, zvejniecību un dabas saglabāšanu. Šo jautājumu risināšanas nolūkā Eiropas Komisija mudina dalībvalstis stiprināt integrētu jūras telpisko plānošanu un racionalizēt atļauju piešķiršanu, bet vietējās vērtības un sabiedrības atbalstu nodrošināt, piekrastes kopienas iesaistot **sabiedrības virzītas vietējās attīstības (SVVA)** iniciatīvās. **SVVA iniciatīvas**, kuru atbalstam no Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) un ES kohēzijas politikas fondiem 2021.–2027. gada periodā tērēts teju viens miljards EUR, **ar augšupēju un līdzdalīgu pieeju jau sagādā tiešus ieguvumus vietējām**

¹¹ COM(2025) 374 final.

¹² Regula (ES) 2018/841.

¹³ COM(2026) 174 final. Otrais ziņojums par progresu, kas panākts, īstenojot Direktīvu 2014/89/ES.

¹⁴ COM(2020) 741 final.

kopienām¹⁵, sevišķi ienākumu dažādošanas aspektā. Līdztekus SVVA specifiskām salu un piekrastes apvidu problēmām var pievērsties, ieviešot vietējiem apstākļiem pielāgotu pieeju (tādu kā **LEADER** un **viedie ciemati**). Nākotnē raugoties, šie līdzdalīgie instrumenti būtu jāturpina un labāk jāintegrē daudzozaru pieejā SVVA, arī izmantojot gaidāmo *BlueBIP*.

Lai piekrastes kopienas nezaudētu dinamismu un konkurētspēju, liela nozīme ir paaudžu nomaiņai. Iedzīvotāju novecošana un jauniešu emigrācija vājina vietējos darba tirgus, uzņēmējdarbību un tādas svarīgus jūrlietu sektorus kā zvejniecība, akvakultūra vai inovatīva zilā rūpniecība. Lai piesaistītu un noturētu jauniešus un veicinātu inovāciju, ir svarīgi radīt kvalitatīvas darbvietas, iezīmēt skaidrus karjeras ceļus un veidot pievilcīgus prasmju apguves piedāvājumus, kā arī mazināt administratīvo slogu. 2027. gadā Komisija nāks klajā ar **zilo paaudžu nomaiņas stratēģiju**, kuras mērķis būs jaunos profesionāļus piesaistīt karjerai zilajā ekonomikā un atbalstīt ilgtermiņa ilgtspēju un inovāciju. Par atkrastes enerģētiku runājot, **Prasmju pilnveides pakta** satvarā izveidota partnerība līdz 2030. gadam 124 tūkstošiem cilvēku organizēs apmācību atkrastes atjaunīgo energoresursu jomā.

Visbeidzot, ekonomikas izaugsmi un piekļuvi pakalpojumiem piekrastes reģionos iespējams panākt tikai ar **investīcijām digitālajos un transporta savienojumos**. Lai uzlabotu gan fizisko, gan digitālo savienotību, dalībvalstis un reģioni var izmantot kohēzijas politikas finansējumu. 2021.–2027. gadā virzībai uz ES digitālās pārkārtošanās mērķrādītājiem, galvenokārt digitālās plaisas novēršanai un savienotības veicināšanai, no kohēzijas politikas līdzekļiem tika atvēlēti 40 miljardi EUR. Īpaši svarīgi tas ir mazāk attīstītos un nomaļos piekrastes reģionos un teritorijās, sevišķi salās, kā aprakstīts ES salu stratēģijā. **Komisija mudina dalībvalstis pašreizējā plānošanas perioda atlikušajā daļā (2026. un 2027. gadā) izmantot iespējas, ko piedāvā Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments**, un gatavoties īstenošanai jaunās daudzgadu finanšu shēmas satvarā.

Pamatdarbības, ko veiks Komisija:

- **2040. gada griezumā izstrādātajā redzējumā par zvejniecību un akvakultūru īpašu uzmanību pievērsīs piekrastes kopienu noturībai, ilgtspējai un pārticībai;**
- **iniciatīvas “OceanEye” satvarā palīdzēs piekrastes ieinteresētajām personām pēc iespējas optimālāk izmantot okeāna datus noturības un izaugsmes labā;**
- **palīdzēs nozarei izmēģināt divējāda lietojuma risinājumus un, balstoties uz “OceanEye” piedāvātajiem formātiem, izstrādāt ES mēroga sadarbības standartus divējāda lietojuma kuģiem un tehnoloģijām;**
- **īpašu uzmanību piekrastes kopienu vajadzībām pievērsīs Eiropas Okeāna akta satvarā iecerētās JTP regulējuma pārskatīšanas kontekstā;**
- **atbalstīs sertifikācijas metodikas izstrādi kā nākamo soli ceļā uz zilā oglekļa kredītiem;**
- **gaidāmās ES zilās bioekonomikas inovācijas iniciatīvas satvarā atbalstīs zilās bioekonomikas klasteru un vērtības ķēžu izveidi piekrastes kopienās, tālab izmantojot sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieeju.**

2.2. Noturīgas piekrastes kopienas

ES piekrasti arvien skaudrāk ietekmē tādas klimata pārmaiņu izpausmes kā jūras līmeņa un temperatūras celšanās, piekrastes erozija, plūdi, vētras uzplūdi, sālsūdens intrūzija un ekosistēmu degradācija. Tās nelabvēlīgi ietekmē cilvēka veselību un drošību, infrastruktūru, nodrošinātību ar ūdeni un pārtiku, aktīvu novērtējumus un riska prēmijas, vietējo ekonomiku

¹⁵ “CLLD in fisheries and coastal communities: Achievements and Lessons”. *FAMENET*, 2025.

un vidi. Pirmajā **Eiropas klimatisko risku novērtējumā**¹⁶ **piekrastes apvidi** tika ierindoti klimatiskajiem riskiem visvairāk **pakļauto** teritoriju vidū. Šī ietekme arvien vairāk apdraud arī kultūras un pasaules mantojuma objektus.

Ja mitigācijas un adaptācijas pasākumi netiks veikti, **ikgadējais kaitējums**, ko Eiropas Savienībā rada piekrastes applūšana, varētu strauji pieaugt – no 1,25 miljardiem EUR patlaban līdz 93–961 miljardam EUR gadsimta beigās, un tas skartu 1,5–3 miljonus cilvēku¹⁷. Tomēr ikviens adaptācijā ieguldītais miljards EUR iespējamo plūdu nodarīto kaitējumu varētu samazināt par 14 miljardiem EUR¹⁸. Piekrastes izturētspēja ir viens no ES Klimatadaptācijas stratēģijas¹⁹ svarīgākajiem elementiem. Ar **ES misijām “Pielāgošanās klimata pārmaiņām” un “Mūsu okeāna un ūdeņu atjaunošana”**²⁰, Komisija palīdz kopienām novērtēt klimatiskos riskus, izstrādāt pielāgošanās stratēģijas un realizēt risinājumus. Darbodamās sinerģiski, misijas veicina kopīgi izstrādātas sistēmiskas pieejas, kas, īpašu uzmanību pievēršot dabā balstītiem risinājumiem, stiprina piekrastes noturību pret tādu klimata ietekmi kā plūdi, erozija un jūras līmeņa celšanās. Līdz 2026. gada beigām Eiropas Komisija sāks trīs jaunus misijas “Pielāgošanās klimata pārmaiņām” paraugprojektus, kuriem atvēlētais ES atbalsts būs aptuveni 30 miljoni EUR. Tie demonstrēs integrētus pielāgošanās risinājumus piekrastes klimata “karstajos punktos”, kuros dažādie savstarpēji pastiprinošie klimatiskie riski prasa koordinētu reaģēšanu.

ES finansējums, ieskaitot kohēzijas politikas fondus, 2021.–2027. gadā sniedz ievērojamu atbalstu klimatrīcībai visās dalībvalstīs un reģionos. Tomēr nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī aizvien vēl pastāv būtiskas investīciju un rīcībpolitikas nepilnības. **Komisija kopā ar Eiropas Investīciju banku (EIB)** izpētīs iespēju veikt **ES mēroga kartēšanu, kuras mērķis būs apzināt** pastāvošās investīciju plūsmas un potenciālas jaunas investīciju iespējas, kas izmantojamas **piekrastes adaptācijai**, un to izmaksas un ieguvumus gaidāmo klimata pārmaiņu griezumā. Turklāt **Komisija izmantos EIB tehnisko konsultatīvo atbalstu** (piemēram, *JASPERS*²¹ un citas relevantas konsultatīvās pilnvaras), lai piekrastes kopienām **sniegtu spēju veidošanas atbalstu** investīciju stratēģiju un projektu sagatavošanā. Pēc tam tos var atbalstīt, kombinējot ES dotācijas un EIB aizdevumu instrumentus, kas domāti tieši mazām un vidējām iestādēm klimatnoturības projektu izstrādei. Līdztekus **Komisija, izmantojot jau pastāvošus instrumentus**, piemēram, **Eiropas pilsētiniatīvu, REGIO Peer2Peer kopienas un JASPERS**, sekmēs valsts un piekrastes kopienu iestāžu sadarbību un stratēģiskās partnerības.

Lai uzlabotu piekrastes kopienu noturību, Komisija ir izvirzījusi vairākas ES, nacionāla un reģionāla līmeņa prioritātes: **i) uzlabot zināšanas un informētību** par piekrastes apdraudējumiem, tālab izmantojot “OceanEye” un jaunveidojamo rīku – Okeāna digitālo dvīni; **ii) labāk apzināt investīciju vajadzības**; **iii) stiprināt investīciju plānošanu un pārvaldību** un noskaidrot riska turējumu visos pārvaldības līmeņos; **iv) atbalstīt spēju veidošanu**, kas ļautu īstenot noturības projektus; **v) mobilizēt investīcijas** klimatadaptācijā un klimata pārmaiņu mīkstināšanā. Šo centienu pamatā būs jau pastāvoši un jaunveidojami rīki, to vidū *Climate-ADAPT*, *EMODnet* un Okeāna digitālais dvīnis. Pēdējā minētā iniciatīva, ko izstrādā sinerģijā ar iniciatīvu “Galamērķis Zeme”, sniegs teju reāllaika informāciju par okeāna un piekrastes apstākļiem. Tas savukārt stiprinās iestāžu spēju paredzēt apdraudējumus un reaģēt

¹⁶ Eiropas Vides aģentūra, “European Climate Risk Assessment”.

¹⁷ “JRC PESETA IV – Task 6”.

¹⁸ *UNEP*, “Adaptation Gap Report 2023”.

¹⁹ COM(2021) 82 final, kurā vietējā adaptācija noteikta par vienu no trim transversālajām prioritātēm.

²⁰ ES misija “Pielāgošanās klimata pārmaiņām” un ES misija “Mūsu okeāna un ūdeņu atjaunošana”.

²¹ “JASPERS - Joint Assistance to Support Projects in European Regions”.

uz tiem, kartēt riskus un mērķētāk virzīt profilaktiskos pasākumus, lai aizsargātu cilvēkus, infrastruktūru, ekosistēmas un vietējo uzņēmējdarbību.

Īpaši efektīvi var būt arī **dabā balstīti risinājumi**, kas sniedz vidiskus, sociālus un ekonomiskus ieguvumus, vienlaikus stiprinot piekrastes noturību. 2026. gadā Komisija ierosinās **Eiropas klimatnoturības satvaru**, kas iecerēts, lai nākotnes klimatiskos riskus integrētu ES rīcībpolitikās, investīciju lēmumos un riska pārvaldībā. Tāpēc iestādes tiek mudinātas **piekrastes pārvaldībā un telpiskajā plānošanā integrēt jūras līmeņa celšanos un klimatiskos riskus**. Piekrastes pilsētu atbalstam izmantojamas arī tādas iniciatīvas kā jaunais Eiropas “Bauhaus”, kas piedāvā novatoriskus un replicējamus noturības risinājumus, bet gaidāmā **Eiropas Okeāna akta** mērķis ir stiprināt klimata pārmaiņu integrēšanu jūras telpiskajā plānošanā.

Kopīga pārvaldība, kas aizsargājamo teritoriju noteikšanā un pārvaldībā **iesaista vietējās ieinteresētās personas**, it īpaši zvejniekus, var uzlabot saglabāšanas rezultātus un pasākumu ilgtermiņa dzīvotspēju. Zinātnes atziņas sasaistot ar vietējām zināšanām, tā var palielināt atbilstību noteikumiem, samazināt konfliktus un palīdzēt pielāgoties klimata pārmaiņām. Vēl tā var sagādāt vietējas nozīmes priekšrocības, ko rada ar atjaunošanu, monitoringu un pārzināšanu saistītas darbvietas, kā arī ieņēmumus no dabas atjaunošanas un zilā oglekļa kredītiem. Komisija **rosina piekrastes un zivsaimniecības apvidos veidot sabiedrības virzītas vietējās attīstības iniciatīvas (ZVRG/VRG)**, kas atbalsta jūras pārzināšanas, atjaunošanas un dabā balstītus projektus. Dalībvalstis tiek aicinātas gādāt par to, lai piekrastes kopienas tiktu aktīvi iesaistītas ar aizsargājamajām jūras teritorijām saistītu lēmumu pieņemšanā.

Piekrastes kopienas ir arī svarīgs **Eiropas drošības un noturības** elements. Daudzas no tām atrodas pie ES ārējām jūras robežām un saskaras ar pieaugošiem drošības apdraudējumiem, pie kuriem pieder hibrīddraudī, sabotāža un ar aktuāliem konfliktiem saistīti riski, piemēram, droni un peldošas jūras mīnas. Šie apdraudējumi var traucēt zvejniecības, jūras transportu un citas saimnieciskās darbības, tāpat arī apgrūtināt robežuzraudzību un veicināt pārrobežu noziedzību. Īpaša uzmanība turklāt jāpievērš **piekrastes un jūras kritiskās infrastruktūras**, t. sk. ostu, atkrastes energoinfrastruktūras un zemūdens kabeļu, aizsardzībai un noturībai. Jūras situācijas apzināšanā palīdzēt var piekrastes ieinteresētās personas, to vidū zvejnieki, ostu iestādes un vietējie jūrlietu aktori, kas saskaņā ar valsts regulējumu brīvprātīgi ziņo par anomālām vai aizdomīgām darbībām jūrā.

Turklāt, lai nodrošinātu kritiskās infrastruktūras aizsardzību, stiprinātu uzraudzības spējas un uzlabotu ātrās reaģēšanas spējas jūrlietu jomā, **ļoti svarīgi ir stiprināt piekrastes apvidu drošību un aizsardzību**. Šajā kontekstā progresīvas digitālās spējas, tādas kā “Galamērķis Zeme” un tās augstas izšķirtspējas rīki Klimatadaptācijas digitālais dvīnis un Ekstrēmu laikapstākļu notikumu digitālais dvīnis, iestādēm un piekrastes kopienām var palīdzēt, uzlabojot situācijas apzināšanos, riska prognozēšanu, agrīnās brīdināšanas sistēmas un ar klimatu un drošību saistītu kompleksu hipotētisko scenāriju simulāciju.

Lai stiprinātu sagatavotību un aptvertu vairāk kopienu, **Komisija izvēršs iniciatīvu “CoastWAVE”²²**, tajā integrējot vietējo apdraudējumu novērtējumus un pielāgotas brīdināšanas sistēmas, lai panāktu, ka brīdinājumi patiešām sasniedz piekrastes kopienas. Šie centieni ir salāgoti ar **ES jūras drošības stratēģiju, ES ostu stratēģiju, ES sagatavotības savienības stratēģiju** un gaidāmo **Eiropas drošības stratēģiju**, kas atspoguļo vajadzību pēc lielākas noturības un riska apzināšanās visos piekrastes apvidos. Saskaņā ar šīm stratēģijām

²² “CoastWAVE 2.0 | UCP Knowledge Network”.

iestādēm būtu jāstiprina riska apzināšanās ostām tuvās teritorijās, lai iedzīvotāji incidentu gadījumā varētu faktiski reaģēt.

Piekrastes kopienām kā **okeāna pārzinātājiem** ir būtiska nozīme jūras resursu un ekosistēmu aizsardzībā, turklāt tās atbalsta iztikas līdzekļus, nodrošinātību ar pārtiku un ilgtspējīgas zilās ekonomikas darbības. Piekrastes kopienām ir ierādīta centrālā vieta pieejā “no avota līdz jūrai”, un tām ir svarīga loma piekrastes un jūras vides, arī izcili bagātīgās tālāko reģionu biodaudzveidības, **saglabāšanā un atjaunošanā**.

Ostas ir nozīmīgi piekrastes **apritīguma centri un piesārņojuma kontroles centri**. Ostu stratēģijas satvarā Komisija šo funkciju atbalstīs, vienkāršojot tehniskos kritērijus, racionalizējot atļauju piešķiršanu un izdodot dalībvalstīm adresētus norādījumus.

Neraugoties uz būtiskiem aizsardzības un atjaunošanas centieniem un progresu, kas panākts ilgtspējīgā zvejniecības pārvaldībā, **piekrastes un jūras ekosistēmas joprojām ir pakļautas milzīgam noslogojumam**, ko rada piesārņojums, eitrofikācija, pārzveja, erozija un klimata pārmaiņas. Aptuveni **80 % aizsargājamo jūras un sauszemes dzīvotņu Eiropā** ir neapmierinošā vai sliktā stāvoklī, un **62 % upju, ezeru un piekrastes teritoriju** ir sliktā ekoloģiskā stāvoklī²³. Tas iespaido sabiedrības veselību un mazina piekrastes apvidu drošumu un pievilcīgumu. Turklāt tas grauj zilās ekonomikas sektoru, piemēram, zvejniecības un akvakultūras, ilgtspējas pamatus. **Aktuāla ir un paliek ES vides tiesību aktu efektīvāka īstenošana un izpildes panākšana**, kā arī mērķēti atjaunošanas pasākumi, kas veicami Dabas atjaunošanas regulas satvarā²⁴. Nacionālie atjaunošanas plāni, kas iezīmēs svarīgu atskaites punktu ceļā uz labāk koordinētu piekrastes un jūras ekosistēmu saglabāšanu, dalībvalstīm jāiesniedz līdz 2026. gada septembrim. Gaidāmā Eiropas Okeāna akta satvarā plānotās Jūras stratēģijas pamatdirektīvas pārskatīšanas mērķis ir stiprināt vides aizsardzību, vienkāršot noteikumus un stiprināt saskanību ar ES *acquis*.

Ar **pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” misijām “Mūsu okeāna un ūdeņu atjaunošana”²⁰** un **“Augsnes kurss Eiropai”²⁵** ES jau atbalsta piekrastes kopienas, izstrādājot un testējot inovatīvus risinājumus atjaunošanai, piekrastes pārvaldībai, pie kuras pieder tādi jautājumi kā ūdens aizturēšana un piesārņojums ar barības vielām, un reģeneratīvas zilās ekonomikas prakses. **Okeāna un ūdens pētniecības un inovācijas stratēģija**, kura paredz inovācijas ūdens resursu apsaimniekošanā un ūdens efektivitātes uzlabošanu, palīdzēs izvērst pieeju “no avota līdz jūrai”. Tādi ES fondi kā kohēzijas politikas fondi, EJZAF un *LIFE* jau atbalsta investīcijas piekrastes apvidu biodaudzveidībā, klimatnoturībā, ilgtspējīgā ūdensresursu apsaimniekošanā un aprites ekonomikā.

Pamatdarbības, ko veiks Komisija:

- *veicinās strukturētas kopīgas pārvaldības partnerības (arī zvejnieku partnerības), kas paredzētas aizsargājamajām teritorijām, un palīdzēs dalībvalstīm un vietējām iestādēm iedibināt ieinteresēto personu iesaisti plānu sagatavošanā, uzraudzīšanā un periodiskā izskatīšanā;*
- *kopā ar EIB izpētīs iespēju veikt ES līmeņa investīciju kartēšanu piekrastes adaptācijas vajadzībām un izmantot EIB tehnisko konsultatīvo atbalstu, lai sniegtu spēju veidošanas atbalstu;*

²³ “The EU’s Environment 2025”, EVA, 2025, un *Copernicus Marine Service*. “Ocean State Report (OSR)”.

²⁴ Direktīva 79/409/EEK, Padomes Direktīva 92/43/EEK, Direktīva 2008/56/EK un Regula (ES) 2024/1991.

²⁵ ES misija “Augsnes kurss Eiropai”.

- *veicinās sadarbību un stratēģiskas partnerības starp valsts iestādēm un piekrastes kopienu iestādēm;*
- *paplašinās iniciatīvu “CoastWAVE”, lai vietējo apdraudējumu novērtējumus un pielāgotas brīdināšanas sistēmas aptvertu vairāk kopienas.*

2.3. Dzīvīgas piekrastes kopienas

Piekluve veselības aprūpei, izglītībai, prasmēm, digitālajiem un transporta savienojumiem un cenas ziņā pieejamiem mājokļiem ir būtiska, lai uzturētu piekrastes kopienu pievilcīgumu un dzīvīgumu, īpaši no jauniešu skatpunkta. Minētie pakalpojumi ir izšķirīgi svarīgi, lai “tiesības palikt”²⁶ nebūtu tikai tukšs sauklis. Tomēr piekrastes kopienas visā ES saskaras ar ļoti atšķirīgu ekonomisko realitāti un teritoriālajām problēmām, it īpaši lauku un nomaļos apvidos.

Ilgtermiņa redzējums par ES lauku apvidiem²⁷ nodrošina holistisku ES satvaru, kas ļauj pievērsties šīm problēmām, arī specifiskajām vajadzībām, kādas ir lauku piekrastes apvidos, kuri saskaras ar ģeogrāfiskiem ierobežojumiem, apgrūtinātu piekļuvi un iedzīvotāju aizplūšanu. Šos centienus vēl vairāk atbalstīs pati pirmā **ES nabadzības novēršanas stratēģija**, kas pieņemta 2026. gada 6. maijā, un gaidāmais **ES Lauku rīcības plāns**, kas tiks pieņemts vēl šogad.

Noteiktās apkaimēs, sevišķi pilsētās, bet arī citās tūristu iecienītās vietās, īpaši sāpīgs jautājums ir **mājokļu pieejamība cenas ziņā**²⁸. Augošais pieprasījums, ko veicina tūrisma plūsmas, īstermiņa īre, otrie mājokļi, neapdzīvoti mājokļi, investīciju pieprasījums vai citi sekundāras mājokļu izmantošanas veidi, rada arvien lielāku risku, ka vietējiem iedzīvotājiem nāksies pārvākties un būtiski svarīgās profesijās strādājošajiem – samierināties ar ierobežotu piekļuvi mājokļiem. Piekrastes pašvaldībām noderīgs rīcībpolitisks risinājums varētu būt sociālo mājokļu būvniecības izvērsšana. Gaidāmā Eiropas investīciju platforma cenas ziņā pieejamiem un ilgtspējīgiem mājokļiem strādās pie tā, lai mobilizētu sociālajiem un cenas ziņā pieejamiem mājokļiem vajadzīgo finansējumu. Tajā pašā laikā, kā izziņots Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plānā, Komisija ierosinās **Cenas ziņā pieejamu mājokļu aktu**, kura mērķis būs palīdzēt publiskajām iestādēm apzināt apkaimes, kur situācija mājokļu jomā ir saspringta, un, pilnībā respektējot subsidiaritāti, dot tām iespēju veikt samērīgus pasākumus, kas gādātu par mājokļu pieejamību cenas ziņā. Turklāt **Regula par īstermiņa īri**²⁹, kas piemērojama kopš 2026. gada 20. maija, nodrošinās lielāku pārredzamību un palīdzēs publiskajām iestādēm samērīgi regulēt tirgu, nosakot, ka izmitinātajiem obligāti jāreģistrējas, un paredzot, ka digitālajām platformām un valsts iestādēm jākopīgo dati par faktiskajiem darījumiem. Pašreizējā DFS centienus novērst cenas ziņā pieejamu un kvalitatīvu mājokļu trūkumu jau atbalsta ar vismaz 43 miljardiem EUR³⁰ no kohēzijas politikas fondiem, *InvestEU*, *LIFE*, Vienotā tirgus programmas un pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”, kā arī no instrumenta *NextGenerationEU* līdzekļiem, savukārt kohēzijas politikas vidusposma pārskatīšana ir ļāvusi cenas ziņā pieejamu un sociālo mājokļu prioritātei vēl 3,3 miljardus EUR pārdalīt no ERAF līdzekļiem. Raugoties nākotnē, Sociālais klimata fonds finansēs investīcijas energoefektivitātē un ēku renovācijā, kā arī tīrā apsildē un dzesēšanā. **Komisija mudina dalībvalstis kāpināt investīcijas** mājokļos un saistītajos pakalpojumos piekrastes kopienās, kurās valda mājokļu trūkums, ko sevišķi izjūt visneaizsargātākās grupas.

²⁶ Saskaņā ar gaidāmo [stratēģiju par “tiesībām palikt”](#).

²⁷ COM(2021) 345 final.

²⁸ SWD(2025) 1053/2 “Izprast mājokļu krīzi”.

²⁹ Regula (ES) 2024/1028.

³⁰ Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plāns. COM(2025) 1025 final.

ES piekrastēs atrodams arī bagātīgs **jūras mantojums**, pie kura pieder *UNESCO* Pasaules mantojuma jūras objekti³¹, vietējās tradīcijas, pārtikas kultūra, prakse un amatniecība, kas palīdz saglabāt kopienas identitāti un starppaaudžu vērtības. Sociālās un kulturālās struktūras kodols ir tādas darbības kā mazapjoma un nerūpnieciskā zvejniecība, akvakultūra, kuģubūve un kuģniecība. To unikālais devums vietējā identitātē būtu jāatzīst visos pārvaldības līmeņos.

Tādas iniciatīvas kā **Okeānpratības koalīcija “EU4Ocean”** turpinās aktīvi informēt par okeāna kulturālo, sociālo un ekonomisko nozīmi, uzsverot piekrastes kopienu jūras mantojumu, vienlaikus atbalstot starppaaudžu zināšanas un okeāna pārzināšanu. Arī **jaunā Eiropas “Bauhaus” mehānisms** un **jaunā Eiropas “Bauhaus” Okeāna, piekrastes un salu kopienu laboratorija** piedāvā iespējas realizēt piekrastes projektus, kuros apvienoti ilgtspējas, dizaina, kultūras un klimatnoturības aspekti.

Komisija mudina dalībvalstis un vietējās kopienas nerimtīgi veicināt zilā un jūras mantojuma iniciatīvas, izmantojot SVVA un tās ZVRG, kā arī citas vietēja un valsts līmeņa programmas un iniciatīvas.

Pamatdarbības, ko veiks Komisija:

- *ierosinās **Cenas ziņā pieejamu mājokļu aktu**, kura mērķis būs palīdzēt publiskajām iestādēm apzināt apkaimes, kurās situācija mājokļu jomā ir saspringta, un, pilnībā respektējot subsidiaritāti, dot tām iespēju veikt pasākumus, kas sargātu un veicinātu mājokļu pieejamību šajās apkaimēs;*
- *ar jaunā Eiropas “Bauhaus” mehānisma un jaunā Eiropas “Bauhaus” Okeāna, piekrastes un salu kopienu laboratorijas palīdzību piedāvās iespējas piekrastes projektiem, kuros apvienoti ilgtspējas, dizaina, kultūras un klimatnoturības aspekti.*

3. Stratēģijas īstenošana

3.1. Finansējums

Zilās ekonomikas piekļuve finansējumam nemitīgi pieaug. Ar **platformas *BlueInvest*** starpniecību ES, nodrošinādama izaugsmes vadību, investoru piemeklēšanu un palīdzību līdzekļu piesaistīšanā, atbalsta jaunuzņēmumus un MVU, lai tie varētu izstrādāt un izvērst inovatīvas okeāna tehnoloģijas un pakalpojumus, arī piekrastes apvidos. EJZAF un *InvestEU* atbalstītā un Eiropas Investīciju fonda (EIF) īstenotā zilās ekonomikas investīciju instrumenta mērķis ir līdz 2028. gadam kapitālieguldījumos mobilizēt līdz vienam miljardam EUR. Turklāt **svarīga loma ir arī Eiropas Investīciju bankai (EIB)**, kas zilās ekonomikas un piekrastes aizsardzības projektos ik gadus investē vidēji 2,6 miljardus EUR.

Ciešāka sadarbība un sinerģija ar valsts attīstību veicinošām bankām un citām daudzpusējām finanšu iestādēm var palīdzēt vēl vairāk uzlabot piekrastes uzņēmumu un kopienu piekļuvi finansējumam, tehnisko konsultāciju pakalpojumiem un spēju veidošanas atbalstam. Arī **ES Taksonomijas regula**³² palīdz investīcijas novirzīt uz darbībām, kas veicina ūdens un jūras resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību. Turklāt svarīga loma privātā kapitāla atraisīšanā būs likumdošanas programmām³³. Samazinot ilgtermiņa

³¹ [World Heritage Centre. World Heritage Marine Programme.](#)

³² Regula (ES) 2020/852.

³³ [C\(2025\) 2731 final.](#)

kapitālieguldījumu izmaksas un atzīstot, ka ES vai valsts garantijas palīdz mazināt riskus attiecībā uz kapitāla prasībām, likumdošanas programmas var veicināt investīcijas tirā enerģijā.

ES kohēzijas politika, kopējā lauksaimniecības politika un jūrlietu politika turpina atbalstīt piekrastes reģionu ilgtspējīgu attīstību, un to atbalstu papildina spēju veidošanas iniciatīvas, piemēram, *TAIEX-REGIO Peer2Peer*³⁴ un *FAMENET* vietējām rīcības grupām.

Raugoties nākotnē, 2028.–2034. gadam ierosinātā daudzgadu finanšu shēma paver dalībvalstīm un reģioniem jaunas iespējas stiprināt piekrastes kopienas. Dalībvalstis tiek mudinātas **savus valsts un reģionu partnerības plānus (VRPP) salāgot ar šīs stratēģijas mērķiem** un partnerībā ar reģionālām un vietējām iestādēm atbalstīt vietējiem apstākļiem pielāgotus risinājumus. Atbalstīt investīcijas un inovāciju ilgtspējīgas zilās ekonomikas sektoros varētu arī ierosinātais **Eiropas Konkurētspējas fonds (EKF)**³⁵.

Pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” **Ilgspējīgas zilās ekonomikas partnerības**³⁶ satvarā Komisija līdz 2027. gadam vairāk nekā 450 miljonus EUR ieguldīs vairāk nekā 43 pētniecības un inovācijas projektos, kas atbalsta klimatneitrālu, ilgtspējīgu un konkurētspējīgu zilo ekonomiku, turklāt īpašs atbalsts būs atvēlēts piekrastes kopienu un uzņēmumu noturībai. Līdz 2026. gada beigām vietējās un piekrastes kopienas tiks iesaistītas arī uzaicinājumā sniegt tehnisko atbalstu, kas **misijas “Mūsu okeāna un ūdeņu atjaunošana”**³⁷ satvarā palīdzēs sagatavot pārkārtošanās darbākārtības, kādas vajadzīgas, lai projekti un investīcijas atbilstu vietējām vajadzībām.

3.2. Pārvaldība

Efektīvs atbalsts piekrastes kopienām ir atkarīgs no spēcīgas **daudzlīmeņu pārvaldības pieejas** un ciešas sadarbības starp vietējām, reģionālajām, valsts un ES iestādēm. Vietējo un reģionālo dalībnieku jēgpilna iesaiste rīcībpolitikas izstrādē un īstenošanā ir būtiska, lai atspoguļotu vietējās vajadzības un palīdzētu sasniegt ES prioritātes.

ES ir izveidojusi teritoriālās sadarbības struktūras un dialoga platformas, piemēram, **ES jūras baseinu stratēģijas** un **ES makroreģionālās stratēģijas**, kas piekrastes kopienas saved kopā ar reģionālām un nacionālām iestādēm, ostām, nozari, akadēmiskajām aprindām un pilsonisko sabiedrību. Šie satvari palīdz ES prioritātes pārvērst vietējiem apstākļiem pielāgotos risinājumos, kas stiprina vidisko ilgtspēju, ekonomikas dažādošanu un reģionālas vērtības ķēdes.

Līdz 2027. gadam Komisija un Atlantijas reģiona dalībvalstis strādās pie Atlantijas reģiona jūrlietu stratēģijas atjaunināšanas un, iespējams, arī jauns Atlantijas reģionam domāta makroreģionālā satvara izveidošanas. Vienlaikus Komisija kopā ar Savienību Vidusjūrai un Vidusjūras austrumdaļas partneriem izstrādās jaunu jūras baseina stratēģiju, kuras mērķis būs reģionā atbalstīt ilgtspējīgu un konkurētspējīgu zilo ekonomiku.

Tādas iniciatīvas kā **Eiropas jūras diena (EJD)**, arī ikgadējā vietējo pasākumu kampaņa “**Eiropas jūras diena manā valstī**”, palīdz veidot saikni starp vietējām kopienām un ES piedāvātajām iespējām un rīcībpolitiku. **EJD zilo pilsētu tīkls** stiprinās Eiropas piekrastes un ostas pilsētu sadarbību ar mērķi veicināt ilgtspējīgu jūrlietu politiku, inovāciju un veselīgu jūras vidi.

³⁴ Inforegio “TAIEX-REGIO Peer2Peer”.

³⁵ COM(2025) 555 final.

³⁶ [Ilgspējīgas zilās ekonomikas partnerība](#).

³⁷ [Pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” 2026.–2027. gada darba programma](#).

Tajā pašā laikā vietējā līmeņa sociālekonomiskie un vidiskie dati par piekrastes kopienām aizvien vēl netiek vākti pietiekamā mērā. Izmantojot esošās saskaņotās statistikas definīcijas, klasifikācijas un datu vākšanas satvarus, *Eurostat* kopā ar citiem Komisijas dienestiem centīsies šos trūkumus novērst, lai palīdzētu vietējām iestādēm un ieinteresētajām personām trāpīgāk mērķēt pasākumus, noteikt investīciju prioritātes un stiprināt noturību.

Pamatdarbības, ko veiks Komisija:

- *kopā ar Atlantijas reģiona dalībvalstīm atjauninās Atlantijas reģiona jūrlietu stratēģiju³⁸, arī apsvērs jaunu Atlantijas reģionam domātu makroreģionālo satvaru, un kopā ar Savienību Vidusjūrai un Vidusjūras austrumdaļas partneriem nāks klajā ar jaunu Vidusjūras austrumdaļas jūras baseina stratēģiju, kas palīdzēs veidot ilgtspējīgu un konkurētspējīgu zilo ekonomiku.*

4. Secinājumi

ES piekrastes kopienas ir svarīgs ES ekonomiskās labklājības, klimatnoturības un kultūras mantojuma aspekts. Komisijas stratēģijā, kas veltīta pārtikušām, noturīgām un dzīvīgām piekrastes kopienām, ir izklāstītas svarīgākās iespējas **stiprināt** šos apvidus un atbalstīt to **ilgtermiņa attīstību**. Centrālā vieta stratēģijā ir ierādīta **cilvēkiem**, un tā kalpo par **saskaņotu satvaru, kas ļaus labāk sasaistīt relevantās ES rīcībpolitikas**. Tā veido arī sinerģiju ar jau uzsāktām iniciatīvām, proti, ES salu stratēģiju un ES tālāko reģionu stratēģiju.

Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm, lai gaidāmās rīcībpolitikas un finansēšanas instrumentus salāgotu ar piekrastes kopienų specifiskajām vajadzībām un nodrošinātu efektīvu īstenošanu. **2026. gada 26. jūnijā** Komisija kopā ar Padomes prezidentvalsti sasauks **augsta līmeņa konferenci par salām un piekrastes kopienām**, kas ievadīs abu stratēģiju īstenošanu.

Vispārējais progress tiks caurredzami un periodiski novērtēts, izmantojot **Okeāna pakta infopaneli un ziņojumu par Okeāna pakta īstenošanas stāvokli**.